Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 1957, sp. zn. Cz 424/57

Číslo: 121/1957

Právní věta:

Nemožno vylúčiť zrušenie spoluvlastníctva prikázaním navrhovateľovho podielu odporcom len preto, že spoločná vec aj tak by ostala v spoluvlastníctve ostatných spoluvlastníkov.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.08.1957

Spisová značka: Cz 424/57

Číslo rozhodnutí: 121

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Spoluvlastnictví

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Dom č. p. 155 v Š. je v spoluvlastníctve účastníkov. navrhovateľ Štefan D. žiada zrušenie spoluvlastníctva predajom na verejnej dražbe a rozvrhom výťažku. Odporkyňa Žofia g. súhlasila s navrhovaným spôsobom zrušenia spoluvlastníctva, avšak odporcovia Bartolomej J. a Helena A. žiadali návrh zamietnuť, uviedli, že podiel odporkyne Heleny a. kúpi odporca Bartolomej J., ktorý okrem toho si nárokoval celý domový majetok pre seba s tým, že ostatných spoluvlastníkov je ochotný vyplatiť.

Ľudový súd v Prešove návrhu, aby spoločná nehnuteľnosť bola predaná na dražbe a výťažok rozdelený, vyhovel.

V odvolacom konaní odporca Bartolomej J. znova žiadal, aby bola prisúdená celá nehnuteľnosť jemu, najmä žiadal podiely navrhovateľa a Žofie D., keďže s odporkyňou Helenou a. je dohodnutý.

Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudok ľudového súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že niet zákonného základu pre to, aby boli podiely všetkých ostatných spoluvlastníkov prikázané Bartolomejovi J. Rozdelenie domu v prírode nie je možné a prikázanie podielu navrhovateľa ostatným spoluvlastníkom by vraj nebolo účelné, lebo by takto nehnuteľnosť aj naďalej ostala v spoluvlastníctve. Je preto odôvodnený tretí spôsob zrušenia spoluvlastníctva podľa § 140 obč. zák., t. j. predaj na verejnej dražbe a rozvrh výťažku.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu, že

rozsudkami Ľudového súdu v Prešove a Krajského súdu v Prešove bol porušený zákon.

Odôvodnenie:

Podľa § 140 obč. zák. ak nemožno spoločnú vec rozdeliť vôbec, ak by jej rozdelením bol ohrozený všeobecný záujem alebo by vznikla jej rozdelením ostatným spoluvlastníkom ujma nepomerná k záujmu žiadateľa, môže súd za náhradu prikázať podiel žiadateľa spoluvlastníkom ostatným, a to predovšetkým spoluvlastníkom socialistickým; môže tiež vec predať na verejnej dražbe a rozvrhnúť výťažok. Pozná teda toto zákonné ustanovenie len prikázanie podielu spoluvlastníka, navrhujúceho zrušenie spoluvlastníctva, ostatným spoluvlastníkom; stanovisko krajského súdu, že niet zákonného základu pre prikázanie podielov všetkých spoluvlastníkov Bartolomejovi J., je preto správne.

V širšom návrhu Bartolomeja J. je však obsiahnutý aj užší návrh na prikázanie podielu len navrhovateľa. Krajský súd vzhľadom na to správne skúmal prv, než nariadil zrušenie spoluvlastníctva predajom na verejnej dražbe a rozvrhom výťažku, či nemá byť prikázaný podiel navrhovateľa v zmysle § 140 obč. zák., lebo občiansky zákonník aj v tomto ustanovení, ale aj ináč, dáva zjavne prednosť tomu, aby spoločná vec ostala aj naďalej vo vlastníctve doterajších spoluvlastníkov, alebo aspoň jedného či niektorého z nich (porov. § 137 obč. zák. a rozh. č. 79/1955 Zbierky rozhodnutí čs. súdov). Avšak odvôvodnenie krajského súdu, že by toto prikázanie bolo neúčelné preto, že by vec aj naďalej ostala v spoluvlastníctve, neobstojí.

Aj keď je zákonné ustanovenie o prikázaní podielu navrhovateľa pojaté medzi ustanovenia, ktoré sa týkajú zrušenia spoluvlastníctva, pripúšťa už podľa svojho znenia prikázanie navrhovateľovho podielu ostatným spoluvlastníkom, teda viacerým osobám, takže prikázanie je prípustné i tam, kde ním nedôjde k zrušeniu spoluvlastníctva, ale spoločná vec ostane v spoluvlastníctve ostatných spoluvlastníkov, pravda menšieho počtu. Nemožno preto vylúčiť prikázanie len poukazom na to, že by bolo neúčelné, keď ho zákon výslovne predvída aj pre takéto prípady. Pri stanovisku krajského súdu potom by nikdy vlastne nemohlo dôjsť k prikázaniu žiadateľovho podielu, ak by odporcami boli aspoň dvaja spoluvlastníci. Nemožno nepripomenúť aj to, že aj ustanovenia § 137 obč. zák. o predkupnom práve spoluvlastníka, ktorými sa dosahuje v podstate rovnaký účel, výslovne ustanovujú nielen možnosť, ale aj spôsob výkonu predkupného práva viacerými spoluvlastníkmi.

Mal preto krajský súd prv, než nariadil zrušenie spoluvlastníctva dražobným predajom, zistiť, či sú tu podmienky prikázania žiadateľovho podielu ostatným spoluvlastníkom, najmä či Bartolomej J., ktorý doteraz jediný vzniesol príslušný návrh, je schopný poskytnúť zákonnú náhradu. Keď tak neurobil, porušil pri svojom rozhodovaní resp. v predchádzajúcom konaní zákon v ustanoveniach § 1 ods. 2, § 59, § 88 ods. 2 o. s. p. v spojitosti s ustanoveniami § 140 obč. zák.

Porov. rozh. č. 79/1955 Zbierky rozhodnutí čs. súdov.